Sprawozdanie administracyjne Wydziału Powiatowego powiatu Grudziądzkiego

za rok 1924

(powiat Grudziądz wieś)

Zakłady Graficzne Wiktora Kulerskiego
(Gazeta Grudziądzka).

Sprawozdanie administracyjne Wydziału Powiatowego powiatu Grudziądzkiego

za rok 1924

(powiat Grudziądz wieś)

Zakłady Graficzne Wiktora Kulerskiego
(Gazeta Grudziądzka).

Stosownie do § 127 ordynacji Powiatowej przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu następujące sprawozdanie administracyjne za rok 1924.

I. Statystyka.

Objętość powierzchni całego powiatu pozostaje ta sama jak w roku ubiegłym a mianowicie 78054 ha 92 a i 49 m. i wymaga jeszcze uzupełnienia z powodu zmian poczynionych przy ustaleniu granicy polsko-niemieckiej na wschodnim odcinku od Gardeji. Statystyka zamieszkałej ludności w powiecie opiera się zawsze jeszcze na pierwszym spisie ludności z dn. 30. 9. 21 r. i wykazuje ogółem 43419 mieszkańców powiatu w tem 20890 mężczyzn i 22529 kobiet. Na gminy miejskie przypada 3784, (Łasin 2191, Radzyn 1593) na gminy wiejskie 27115 a na obszary dworskie 12420 osób, 28375 osób zaliczyło się do narodowości polskiej. W stosunku do spisu ludności z roku 1917 zmniejszyła się liczba osób o 4794.

Na podstawie spisu zwierząt domowych z 31. grudnia 1924 r. stwierdzono w powiecie koni 11283, bydła rogatego 30292, owiec 19681, trzody chlewnej 21974 sztuk.

II. Starosta i deputowani.

Administracją powiatu kieruje od przejęcia Pomorza p. Starosta Leon Ossowski, który jako delegat Rządu Polskiego od czasu przyłączenia powiatu tutejszego do Rzeczypospolitej Polskiej, urzędował.

Na deputowanych powiatowych wybrani zostali na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 12. 12. 1921 r. p.p. Wł. Chełmicki, dzierżawca dom. Szonowo, Winc. Staśkiewicz, dzierżawca dom. Zawda.

III. Sejmik Powiatowy.

Sejmik obecny składa się z następujących posłów:

1. Burm. Tomczyński, Łasin
2. „ Kirstein, Radzyn
3. Wład. Rzepkowski, Okonin
4. Antoni Strzelecki, Marusza
5. Kaźm. Rozwadowski, Czeczewo
6. Michał Andrzejewski, Salno
7. Władysław Zimny, Goczałki
8. Winc. Ziętarski, Bursztynowo
9. Ant. Figurski, Zawdzka-Wola
10. Wł. Krzyżanowski, Rogóźno wieś
11. Michał Goryński, Kr. Dąbrówka
12. Fer. Łazarski, Rogóźno zamek
13. Jan Bona, Małe Tarpno
14. Władysław Grobelny, Tuszewo
15. Stan. Górny, Łasin
16. Władysław Lipski, Okonin
17. Józef Radziszewski, Linówko
18. Antoni Radacki, Linówko
19. Juljan Dymiński, Bursztynowo
20. Jan Ziętarski, Słup
21. Bernard Bełwon, Kozłowo
22. Józef Grudziński, Goczałki
23. Piotr Kurzyński, Bukowiec
24. Wład. Rabanowski, Szembruk
25. Fr. Kulerski, Skurgwy
26. Józef Jarzębski, Nowawieś
27. ks. prob. St. Jarzębski, Mokre

Jedno miejsce pozostaje nieobsadzone z powodu wyczerpania listy.

W roku bieżącym odbyło się posiedzeń Sejmiku 3 i to 29. kwietnia, 26. lipca i 18. listopada, na których przedłożono Sejmikowi 63 spraw do załatwienia w tem uchwał 57. Uchwały z każdorazowych posiedzeń Sejmiku ogłoszone były w Orędowniku Urzędowym.

IV. Wydział Powiatowy.

Skład członków Wydziału Powiatowego pozostał nie zmieniony i tak:

1. Starosta Ossowski jako przewodniczący
2. Wł. Chełmicki z Szonowa
3. St. Tomczyński z Łasina
4. A. Mossakowski z Łasina
5. B. Rutkowski z Łasina dawniej Świecie wieś
6. J. Toppmayer z M. Tarpna
7. W. Krzyżanowski z Rogóżna wsi

Wydział wybrany przez Sejmik Powiatowy w dniu 12. grudnia 1921 r. urzęduje po myśli § 17 rozporządzenia Min. b. dz. pr. z dnia 12. VIII. 1921 r. przez przeciąg 4 lat. Posiedzeń odbył Wydział Powiatowy w roku ubiegłym 17, na których przedłożono 570 spraw. Dziennik biurowy Wydziału Powiatowego wykazuje 11779 numerów.

Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1.	Starszy referent	Doleżych
2.	Sekretarz	Brzeziński
3.	Asystent	Kotz
4.	„	Gburek
5.	„	Listewnik
6.	Registrator	Smurzyński
7.	6 sił pomocniczych, 1 uczeń, 2 gońców.	

B. Urzędnicy Powiatowej Kasy Komunalnej i Kasy Oszczędności.

1.	Rendant	Kalinowski
2.	Kasjer	Wojtacki
3.	przeciwksiążkowy	Gadomski
4.	5 sił pomocniczych, 1 uczeń.	

Rozkład pracy.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
1.	Doleżych st. ref. Wydz. Pow.	Otwieranie poczty i podział spraw. Sprawy tajne. Nadzór i kontrola wszelkich spraw załatwionych w Wydziale Powiatowym. Przygotowanie spraw do posiedzeń Wydziału Powiatowego i Sejmiku. Sprawa szos i budowa dróg. Sprawy personalne. Administracja domu powiatowego. Sprawy policyjne wymagające zgodności Wydziału Powiatowego. Ubezpieczenie koni i bydła. Sprawy polowań. Sprawy mieszkaniowe. Wydział opieki nad inwalidami wojennemi. Ubezpieczenie od ognia.
2.	Brzeziński sekr. Wydz. Pow.	Urząd Ubezpieczeń. Sprawy rent inwalidowych. Sprawy chorych. Sprawy sierot i pozostałych. Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie. Sprawy ubogich gminnych i krajowych. Sprawy sanitarne (umysłowo chorych, głuchoniemych, ociemniałych, epileptyków, akuszerek). Powiatowa Rada Opieki Społecznej.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
3.	Kotz I. asystent	1) Opłata od umów. 2) Opłata administracyjna. 3) Podatek od psów. 4) Podatek od spadków i darowizn. 5) Podatek od przedmiotów zbytku np. samochodów osobowych, powozów, broni palnej, koni wierzchowych, motocykli, rowerów. 6) Udziały z państwowych podatków. 7) Podatek od spożycia, zużycia wzgl. produkcji. 8) Podatek do opłat państwowych od patentów. 9) Podatek od zaprotestowanych weksli. 10) Opłaty drogowe. 11) Podatek od prawa polowania. 12) Rachunkowość gmin wiejskich.
4.	Gburek II. asystent	Administracja wójtostw. Administracja gmin. Administracja obszarów dworskich. Sprawy urzędu stanu cywilnego. Sprawy koncesyjne. Sprawy sędziów rozjemczych. Sprawy taksatorów bydła. Sprawy przeprowadzenia wyborów do rad gminnych. Sprawy przeprowadzenia wyborów do Sejmiku Powiatowego. Sprawy przegminowania. Zatwierdzenie dzierżaw gruntów gminnych. Sprawy kominiarskie. Przedwstępne badania obrachunków Powiatowej Kasy Komunalnej i Powiatowej Kasy Oczczędności. Sprawy przewłaszczeniowe. Prowadzenie dziennika W. P. V. Administracja radców sierot.
5.	Listewnik III. asystent	Państwowy podatek gruntowy. Państwowy podatek budynkowy. Państwowy podatek dochodowy. Powiatowy podatek od gruntu. Powiatowy podatek od budynków. Wszelkie sprawy dot. podatków powiatowych. Wszelkie sprawy dot. podatków gminnych.

Sprawozdanie z czynności Oddziału Opału

przy Wydziale Powiatowym za rok 1924.

Oddział Opału jak w poprzednich latach tak i w roku 24 kierował się zasadą dostarczać ludności powiatu materjały opałowe na warunkach dogodnych. Chociaż z powodu ustabilizowania się waluty obrót w pierwszym półroczu był słaby, nastąpiło w drugim półroczu, a zwłaszcza w ostatnim kwartale mocne ożywienie.

Obrót za rok 1924 przedstawia się jak następuje:

Zakupiono: a) **Węgli**	razem	21.523,40 ctr.	
	z tego oddano w powiat . .	20.447,40 „	
	pozostało na rok 1925		1.076,— ctr.
b) **Drzewa**	razem	3.092·9 mp.	
	oddano w powiat	3.013.9 „	
	pozostało na rok 1925		79,— mp.
c) **Koksu**	razem	2.703,60 ctr.	
	oddano w powiat	2.700,— „	
	pozostało na rok 1925		3,60 ctr.

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej
rok obrachunkowy 1924.

A. Pozostałość.

Pozostałość z roku obrachunkowego 1923	3.928,84 zł.
Stan	3.928,84 zł.
Do tego zwiększony dochód z roku obrachunkowego 1924 w rozdziale B.	35.897,97 zł.
Stan ult. 1924 r.	39.826,81 zł.

B. Administracja bieżąca.

	ma zł. gr.	jest zł. gr.	dopisano zł. gr.	odpisano zł. gr.	Do funduszu obrotowego: dochód zł. gr.	Do funduszu obrotowego: rozchód zł. gr
Dział I. Administracja Wydziału Powiatowego:						
Dochód	3.838,—	4.327,77	777,97	288,20		
Rozchód	50.090,—	89.296,63	39.703,78	497,15		38.716,86
Dział II. Administracja Pow. Kasy Kom. i Oszczędności:						
Dochód	7.400,—	10.171,53	2.776,53	5,—	—	
Rozchód	14,300,—	21.112,95	6.812,95	—	—	4.041,42
Dział III. Administracja szos:						
Dochód	54.900,—	93.653,70	38.975,65	221,95		
Rozchód	93 000,—	196.528,81	114.511,29	10.982,48	—	64.775,11
Dział IV. Administracja chorych:						
Dochod	4.000,—	1.209,26	—	2.790,74		
Rozchód	23 280,—	38 734,26	21.044,43	5.590,17	—	18.245,—
Dział V. Administracja długów:						
Dochód	—	34.036,11	34.036.11	—		
Rozchód	33,—	42.757,52	42.730,52	6,—	—	8.688.41
Dział VI. Administracja ogólna:						
Dochód	50,—	3.333,21	3.283,21	—		
Rozchód	16.600—	26.377,34	10.750,80	973,46	—	6.494,13
Dział VII. Administracja wójtostw.						
Dochód	6.000,—	441,11	—	5.558,89	—	5.558,89
Rozchód	6.000,—	6.000,—				
Dział VIII. Administracja podatków:						
Dochód	206.562.—	444.110,69	238.696,64	1,147,95	215.991,92	—
Rozchód	79.447,—	101.003,77	22.153,96	597,19		
Dział IX. Poszczególne:						
Dochód	50,—	2.243,51	2.193,51	—		
Rozchód	50,—	35.817,64	35.767,64	—		33.574,13
					215.991,92	180.093,95 zł.

Od rozchód	180.093,95
	35.897,97
Do tego pozostałość z roku obr. 1923	3.928,84
Stan ult. 1924 r. patrz Oddział A.	39.826,81 zł.

C. Fundusz dróg gminnych.

Zużyty

E. Fundusz depozytowy.

1.	Stan z roku obrachunkowego 1923		69,29 zł.
2.	Dochód w roku obrachunkowym 1924	148,917,76 zł.	
3.	Rozchód „ „ „	148.394,03 „	
4.	Większy dochód		523,73 zł.
5.	Większy dochód ult. 1924 r.		593.02 zł.

F. Fundusz zaliczkowy.

1.	Stan konta zaliczkowngo z końcem roku 1923		
	Przeniesienie większego dochodu		1,97 zł.
	„ „ rozchodu		28,56 „
	Rozchód większy		26,59 zł.
2.	Dochód w roku 1924	77.691,45 zł.	
3.	Rozchód „ „	78.431,20 „	
4.	Rozchód większy		739,75 zł.
5.	Większy rozchód z końcem roku obr. 1924		766,34 zł.

Stan Kasy.

A.	Pozostałość z roku obr. 1923	3.928,84	—	3.928,84	—
B.	Administracja bieżąca	593.526,89	557.628,92	35.897,97	—
C.	Budowa dróg gminnych	—	—	—	—
E.	Depozyta (aserwaty)	148.987,05	148.394 03	593,02	—
F.	Zaliczki	77.693,42	78.459,76	—	766,34
G.	Ruch bankowy	81.614,33	81.614,33	—	—
	Stan kasy:	905.750,53	866.097,04	40.419,83	766,34
		39.653,49		39.653,49	

III. Bilans.

A. Stan.

Rozdział A.	Pozostałość	39.826,81 zł.		
„ B.	Administracja bież.	—		
„ C.	Budowę dróg gminnych	—		
„ E.	Depozyta (aserwaty)	593.02 zł.		
„ F.	Zaliczki	—	40.419,83 zł.	

B. Długi.

Rozdział A.	Pozostałość	—	
„ B.	Administracja bież.	—	
„ C.	Budowę dróg gminnych	—	
„ E.	Depozyta (aserwaty)	—	
„ F.	Zaliczki	766,34 zł.	766,34 zł.
Stan gotówki z końcem roku 1924			39.653,49 zł.

VI. Długi powiatu.

	Dług w roku 1923	Przelicz. w myśl rozp. z dn. 14.5.24. r.	Dochód	Rozchód	Dług z końcem roku 1924.
1. 3½% Pożyczka z Pow. Kasy Oszczędn. tor.kol.Prabuty-Jabłonowo . .	9.700,— mk.	1.305,— zł.	—	—	1.305,— zł.
2. 3½% Pożyczka z Pow. Kasy Oszcz. tor. kolej. Chełmża-Mełno	87.000,— mk.	10.778,— „	—	—	10.778,— „

			Dług w roku 1923	Przelicz. w myśl rozp. z dn. 14.5.24. r.	Dochód	Rozchód	Dług z końcem roku 1924.
3	3½%	Pożyczka Seehandlung Berlin	3.500.000,-- mk.	—	—	3.500.000,—	—
4	5%	Pożyczka z Kom. Banku Kredytowego Poznań na dom ul. Ks. Budkiewicza 8	30.000,— mk.	—	—	30.000,—	—
5.	5%	Pożyczka pana Koeppel, Grudziądz na dom ul. Ks. Budkiewicza	12.000,— mk.	2.214,— zł.	—	—	2.214,— zł.
Zatem dług Powiatu z końcem roku 1924							14.297,— zł.

V. Majątek Powiatu r. 1924.

1) Wartość domu powiat. przy ul. Młyńskiej nr. 21 wraz z urządzeniem wewnętrznem i wszelk. przybudow . . . . 150.000 zł.
2) Wartość domu przy ul. Józefa Wybickiego nr. 39. . . . . 100.000 „
3) „ „ „ „ Ks. Budkiewicza nr. 8. . . . . . 30.000 „
4) „ domów szosowych oraz domu ogrodowego w Okoninie wraz z szkołą . . . . 10.000 „
5) „ parcel szosowych . . . . 1.000 „
6) „ pozostałego materjału szosowego z ubiegłego roku . 86.600 „
7) kapitał zakładowy Banku Powiatowego . . . . 60.000 „
8) wartość akcyj kolejki Chełmża - Mełno 98.000 mk. przedwojennych niemieckich (wartość na razie nie jest ustalona)
9) wartość wału parowego z taborem. . . . . 25.000 zł.
10) „ samochodu ciężarowego . . . . 5.000 „
11) „ materjału zapasowego Pow. Centr. Elektr. . . . . 17 500 „

Dochodzi wartości 189.000 mtr. bież. szos, bruków i żwirowek oraz wartość 235 km. przewodów elektrycznych wraz 58 budynków transformatorowych Pow. Centrali Elektrycznej.

Sprawozdanie Banku Powiatowego w Grudziądzu za rok 1924.

Rok obrachunkowy 1924 aczkolwiek był ciężkim dla Banku Powiatowego z powodu ogólnego nieurodzaju w rolnictwie oraz stagnacji w przemyśle, handlu i rzemiośle, to jednak bilans roczny świadczy dobitnie o poważnym postępie i rozwoju Banku w drugim roku swego istnienia.

Obroty wykazują kilkakrotnie większe sumy jak w roku 1923.

Aktywa i Pasywa wynosiły 1. I. 1925 r. po 655.115,47 złp. w tem 37.169,99 złotych czystego zysku.

Kapitał zakładowy powiększono o 59.955,56 zlp. do ogólnej kwoty 60.000,— złotych. Na to zużyto osiągniętą nadwyżkę na papierach wartościowych.

Fundusz rezerwowy wynosi po przeliczeniu na złote 5,56 złp., do którego proponuje Rada Nadzorcza dopisywać zyski, aby fundusz ten podnieść do 40.000,— złp.

Efekta własne wykazują 102.693,03 złp. ks. wartości, przeważnie w Państwowych papierach.

Pożyczek wekslowych udzielono w roku 1924

1014 na kwotę	588.185,71 złp.	z roku 1923
przyjęto	2.752,22 złp.	
razem	590.938,93 złp.	w przeciągu roku
spłacono	406.440,30 złp.	pozostało
308 pożyczek na	184.498,63 złp.	

Z udzielonych pożyczek na weksle korzystało

39,2 % kupców
29,58 % rolników
16,1 % drobnych przemysłowców
6,52 % urzędników
8,6 % różnych

Pożyczek na **rachunek bieżący** udzielono na

kwotę		2.276.636,25 złp.
przejęto z roku 1923		3.413,26 złp.
	razem	2.280.049,51 złp.
spłacono w roku 1924		2.226.961,38 złp.
	pozostało	53.088,13 złp.
które składają się na 63 kontach w debecie na kwotę		113.188,64 złp.
i na 80 kontach w kredycie na kwotę		60.100,51 złp.
	jak wyżej	53.088,13 złp.

Obrót **wkładów depozytowych** był następujący:

wpłacono w roku 1924	592.973,31 złp.	
przyjęto z roku 1923	7.235,70 złp.	
razem	600.209,01 złp.	
odebrano w roku 1924	397.760,51 złp.	
pozostało z końcem roku 1924	202.448,50 złp.	na 137 kontach

Od początku sierpnia 1924 r. urzęduje bank w własnym lokalu, który został dnia 12. sierpnia 1924 r. poświęcony w obecności Wojewody Pomorskiego p. Dra Wachowiaka, Starosty Krajowego p. Dra Wybickiego, Naczelnika Wydziału Samorządowego p. Peszkowskiego, członków Sejmiku i Wydziału Powiatowego oraz zaproszonych gości.

Posiedzeń Rady Nadzorczej było 11, prócz tego odbyły się 3 rewizje kwartalne, 1 rewizja nadzwyczajna przez Komisję Rewizyjną wybraną ze strony Sejmiku Powiatowego i rewizję obrachunków rocznych przez p. Jelińskiego rewizora Komunalnego Związku Kredytowego z Poznania, ponadto przeprowadzona była lustracja przez Inspektora Wojewódzkiego p. naczelnika Körnera.

Do Rady Nadzorczej i dyrekcji należą:

p. starosta Ossowski jako przewodniczący
p. Bolesław Donimirski z Dembińca zastępca przewodniczącego
p. Żakowski z Zielonej Góry
p. dyr. Grobelny z Tuszewa
p. Perski z Tarpna
p. Toppmajer z Tarpna
p. Okoniewski, dyrektor banku
p. Wojciechowski, wicedyrektor banku.

Wykaz administracji oddziału wypadkowego.

Ubezpieczenie od wypadków.

A. Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie i leśnictwie.

Liczba wypadków w przedsiębiorstwach rolnych i leśnych wzrosła w stosunku do roku poprzedniego. Wniosków do Zakładu Ubezpieczeń o odszkodowanie w obrębie sekcji Grudziądz (powiat wiejski) zgłoszono 72 wobec 68 roku ubiegłego, zatem liczba zwiększyła się o 4.

Z zgłoszonych 72 wypadków załatwione zostały jak następuje:

a) oddalono wnioski o rentę, gdyż okaleczenie nie pozostawiło żadnych ujemnych skutków . . .	w 10	wypadkach
b) wnioski uwzględniono i odszkodowanie ustalono	w 20	„
c) z ustalenia renty zrezygnowano	w 13	„
d) nieuznano wypadków	w 3	„
e) postępowania nie ukończono	w 26	„
razem	72	wypadków.

Następstwa 20 spraw ad b są:

przejściowo częściowe ograniczenie	w 17	wypadkach
śmierci	w 3	„
razem	20	wypadków.

Oprócz powyższych nowo zgłoszonych wypadków, załatwiono również wypadki pozostałe z lat poprzednich, a które dążyły także do obciążenia Zakładu Ubezpieczeń, jednakże z powodu uzyskania zdolności w zarobkowaniu odnośnych wnioskodawców, wzgl. śmierci rentobiorcy, załatwione być nie mogły.

Ogółem wydano uchwał 65.

Na pokrycie ubezpieczeń wypadkowych Wydział Krajowy Poznański ustalił mnożną na 0.50 złotego w stosunku do 1.— mk. podatku gruntowego rzeczywistego (przedwojennego) i fikcyjnego.

Na sekcję powiatu Grudziądz-wieś przypada rzeczywistego podatku gruntowego:
96 998.— mk. oraz 127,— mk. podatku fikcyjnego razem 97.125. — mk. Zatem składek winno wpłynąć 48.562.— złotych minus 2% tytułem odszkodowania za czynności dla gmin.

W 70 części służą składki na pokrycie wydatków z roku 1924. Składki zostały już rozpisane i przystąpiono do ściągania.

Ile istotnie składka wynosić będzie za rok 1924 jest nie wiadomo, gdyż Zakład Ubezpieczeń nie nadesłał potrzebnych danych do rozliczenia.

B. Ubezpieczenie od wypadków robotników zatrudnionych przy budowlach pod zarządem związku komunalnego powiatu Grudziądz-wieś.

Ubezpieczeni są robotnicy przy budowi szos powiatowych. Ubezpieczenie istnieje od roku 1890. Rentę wypadkową w roku 1922 otrzymało 3 robotników szosowych, a w roku bieżącym (1924) 4, ponieważ ustalono jednemu robotnikowi rentę z powodu doznanego wypadku w roku 1923.

Wysokość rent w poszczególnych wypadkach wynosi rocznie 172.20 zł. wzgl. 110.76 zł.,wzgl. 74.88 zł. i 600 zł.

Nowych wypadków nie zgłoszono.

Sprawozdanie

Powiatowej Centrali Elektrycznej za rok 1924.

Personał Powiatowej Centrali Elektrycznej składa się z następujących osób:

Techniczny doradca Dyr. Miejsk. Elektr. Inż. p. Dolatowski
Kierownik Powiatowej Centr. Elektrycznej p. Środzki
Książkowy „ „ „ p. Lewicki
2 siły pomocnicze
Monterów Jędrzejewskiego i Gosinieckiego.

W roku ubiegłym wykonano poważne prace potrzebne dla utrzymania porządku ogólnej sieci a mianowicie:

Wymieniono około 1000 szt. izolatorów i znaczną ilość uszkodzonych masztów zapobiegając temsamem przeszkodom w dostarczaniu prądu odbiorcom.

Długość obecnej sieci Pow. Centrali Elektrycznej wynosi 235 klm. wysokiego napięcia z 14 sieciami lokalnemi przez co rozszerzona została w roku ubiegłym o 5 klm. prócz tego buduje Pow. Centrala Elektryczna obecnie linję długości 5 klm. wysokiego napięcia do Majętności Gawłowice.

Transformatorów do przeformowania prądu w powiecie posiada Powiatowa Centrala Elektr. 58 szt. z których część celem remontu zamieniono i remont przeprowadzono.

Pozatem znajduje się 1 duży transformator 25. K. V. A. w remoncie po wykończeniu takowego nastąpi dalszy remont jeszcze uszkodzonych transformatorów.

Konsumentów dla odbiorru prądu posiada Pow. Centr. Elektr. 621 u których znajduje się 4200 lamp żarowych do oświetlenia.

Z wyżej wymienionych używa oprócz prądu do światła 148 prąd do siły. Najpoważniejszym odbiorcą prądu dla siły jest Radjo-Stacja, która zużywa rocznie ca. 100.000 kwg.

Ogólne zapotrzebowanie prądu dla siły i światła w roku bieżącym było takie same jak w latach poprzednich.

Jednakowoż po przyłączeniu Pow. Centr. Elektr. do Pomorskiej Elektr. Krajownj Gródek, co przewidziane jest najpóźniej w miesiącu kwietniu br. uważa Zarząd Pow. Centr. Elektr., że zapotrzebowanie na prąd elektryczny znacznie się zwiększy z powodu poważnego obniżenia cen.

Nowych przyłączeń w roku bieżącym było pięć i to:

przyłączenie do światła	dla p. Cichockiego w Szczepankach
„ „ siły	„ p. Gumińskiego w Grucie
„ „ „	„ Mleczarni w Grucie
„ tylko światła	„ Dom. Państwowej w Szumiłowie
„ „ „	Fortecy Mestwina ca. 500 lamp żarowych.

Ponieważ od dłuższego czasu odczuwano brak własnego sklepu detalicznego dla towaru drobniejszego związanego ściśle z elektryfikacją, stworzono dla wygody własnych konsumentów przy Pow. Centr. Elektr. w myśl uchwały Wydziału Powiatowego przez przebudowanie dawniejszego biura Powiat. Urzędu Budowlanego przy ul. Ks. Budkiewicza, skład detaliczny który z dniem 20. X. 24 r. otworzony został i prosperuje jak na początek bardzo dobrze.

Bilans za rok 1924 przedstawia się jak następuje:

Bilans

szczegółowy i Rach. Zysków i Strat.

Aktywa		Pasywa	
Rk. Kasy	2.346,60 zł.	Rk. dłuż. i Wierzyc.	29.055,89 zł.
„ Banków	8.653,11 „	„ Kaucji	163.10 „
„ Materjałów	17.437,58 „	„ Kapitału	5.183,40 „
„ Sieci	0.10 „	„ Zysków i Strat	45.692,51 „
„ Narzędzi	0.01 „		
„ Dłużnik. i Wierzyc	38 328.97 „		
„ Inwentarza	0.01 „		
„ Zaprzęgu	0.10 „		
„ Akc. Bank. Polsk.	500.00 „		
„ Składu detalicznego	12.828.42 „		
	80.094,90 zł.		80.094,90 zł.

Rachunek Zysków i Strat.

Debet			Credyt		
Rk.	Administracja . . .	10.678,83 zł.	Rk.	Instalacji	191,02 zł.
„	Transformatorów . .	3.475,43 „	„	Materjałów	41.094,71 „
„	Sieci	8.693,25 „	„	Prądu	39.117,72 „
„	Narzędzi	34,50 „	„	Dzierż. Licznik . . .	2.305,22 „
„	Dłużników i Wierzyc.	7,78 „	„	Składu detal	1.351,51 „
„	Inwentarza	2.739,27 „	„	Procentów	4.546,48 „
„	Poborów	13 969,24 „			
„	Zaprzęgu	930,83 „			
„	Utrzym. Zaprzęgu . .	450.02 „			
„	Przebudowy	1.935,00 „			
„	Zysków i Strat . . .	45.692,51 „			
		88.606,66 zł.			88.606,66 zł.

W roku 1925 zamierza Powiatowa Centrala Elektryczna przystąpić do zamiany przewodów żelaznych wysokiego napięcia na przewody miedziane na linji północnej i to do Rogóźna — zamku ze względu na to, że przez przewód żelazny powstają poważne straty. Na ten cel zakupiono większą ilość miedzi. W miarę możności starać się będzie Pow. Centr. Elektr. aby poczynić dalsze zakupy miedzi celem zamienienia wszystkich dotychczasowych przewodów żelaznych na miedziane.

Wreszcie projektuje się po przyłączeniu Powiat. Centr. Elektr. do Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek“ rozszerzyć elektryfikacje w całym tut. powiecie lecz tylko w miarę możności albowiem koszty rozszerzenia przewidziane są na ca. 500.000 złotych.

Sprawozdanie z gospodarki drogowej za rok 1924

Powiatowego Zarządu Drogowego w Grudziądzu.

Z powodu odebrania przez Wydział Powiatowy w czerwcu 1924 r. byłych dróg wojskowych o długości przeszło 40 klm. oraz z powodu uregulowania granicy polsko-niemieckiej i przyrostu kilku kilometrów dróg, jako też z dokładnego pomiaru długości dróg dla wykonania nowego kilometrowania przedstawia się ilość posiadanych w powiecie grudziądzkim dróg następująco:

1. Dróg państwowych	27.100 klm.
2. „ wojewódzkich	48.800 „
3. „ powiatowych szosowych.	129.183 „
4. „ „ brukowanych	51.575 „
5. „ „ żwirowanych	8.300 „
razem	264.958 klm.
6. Dróg gminnych brukowanych budowanych przy pomocy dotacji Wydz. Powiatowego	116.599 klm.
7. Dróg gminnych żwirowanych	15.175 „
Ogółem dróg bitych. . .	396.732 klm.

Personel techniczny Powiatowego Zarządu drogowego składa się z

1) Budowniczego
1) Technika
6) Drogomistrzów
1) Maszynisty do wała parowego
1) Szofera do samochodu ciężarowego
48) Drożników.

Przeciętnie wypada na jednego drogomistrza do dozorowania 47.5 klm. dróg powiatowych i 20.5 klm. dróg gminnych a na jednego dróżnika 5.52 klm. dróg do utrzymania w porządku.

Oprócz wielu narzędzi ręcznych rozdzielonych pomiędzy dróżników i drogomistrzów posiada Powiatowy Zarząd Drogowy własny wał parowy z wyrywaczem, beczkowozem i warsztatem kołowym, 4 lżejsze wały żelazne drogowe do zaprzęgu konnego i samochód ciężarowy z dodatkowym wozem ciężarowym.

Rok 1924 należy uważać jako bardzo ciężki dla gospodarki drogowej i wyjątkowy, który wymagał bardzo wiele prac w budżecie drogowym nie przewidzianych a mimo to bardzo koniecznych do wykonania, na których pokrycie musiało się użyć poza kwotą budżetową wpływy z podatku drogowego i subwencji Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego a nawet krótko terminowe pożyczki zaciągnięte w Banku powiatowym.

Pierwszą katastrofą żywiołową była bardzo długa i bardzo śnieżna zima podczas której drogi powiatowe zasypane zostały od 100—500 m. długiemi i na 2—2,5 m. wysokiemi wałami śnieżnymi, które musiały być przekopane, rozszerzane by utrzymać normalny ruch drogowy w porządku.

Drugą katastrofą żywiołową była powódź wiosenna i wystąpienie z brzegów wód rzeki Wisły i rzek mniejszych jak Osy i Gardengi. Powódź wymieniona poczyniła bardzo wiele szkód na drogach i w objektach mostowych, na których naprawę wydał Wydział Powiatowy sumę 56 551 zł. Do naprawy szkód powodziowych przyczynił się Pomorski Urząd Wojewódzki znaczną pomocą udzielając Wydziałowi Powiatowemu dotację w sumie 22.000 zł.

Trzecią przyczyną do znacznych wydatków ponad kredyty budżetowe był odbiór b. dróg wojskowych przez Wydział Powiatowy na własność i utrzymanie, które z powodu bardzo złego stanu musiały być chociaż częściowo w roku 1924 naprawione. Wydatki wykonanego remontu b. dróg wojskowych wyniosły sumę 52.920 zł. i tu również Pomorski Urząd Wojewódzki przyczynił się bardzo wydatną pomocą udzielając na cel powyższy Wydziałowi Powiatowemu dotację w sumie 15.000 zł.

Prace z powodu szkód powodziowych wykonano następujące: Wybudowano 3 nowe mosty drewniane jeden 10 m. długi i 6 m. szeroki na strudze rudnickiej w Rudniku, drugi 25 m. długi i 7. m. szeroki na rzece Osie w Zakurzewie, trzeci 25 m. długi i 6 m. szeroki na rzece Osie w Powężku. Naprawiono i przebudowano mosty w Mniszku, Pokrzywnie, Kłódce, dwa w Rogóźnie, Mokrem, Lisiechkątach, Dusocinie i Małym Tarpnie na drogach państwowych, wojewódzkich i powiatowych. Naprawiono drogi powiatowe podczas powodzi pod wodą stojące Grudziądz-Rogóźno, Mokre, Wełcz i Annowo-Niewałd

Na drogach wojskowych najważniejsze prace obejmowały przebrukowanie i przebudowanie dróg, wykopanie rowów, uregulowanie bankietów i wykonanie drogi iatowej. Przebrukowano przeszło 10,000 m. kw. bruku przyczem kamienie polne dzikie wymieniono na brukowiec uzyskany z innych dróg brukowanych wojskowych, które zwężono z 5 m. na 4 m. szeroką jezdnię umocnioną.

Naprawiono urwiska na drodze w Niewałdzie w czterech miejscach na których $^{2}/_{3}$ części drogi zapadły się na 3—5 m. głęboko, wykonano nowe nasypy z nowem szosowaniem i przepust z rur betonowych 23 m. długi i 80 cm. średnicy.

Oprócz wyżej wymienionych robót doraźnych i nieprzewidzianych w budżecie drogowym na rok 1924 wykonano następujące roboty przy utrzymaniu dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych.

Wykonano nowych powłók drogowych na długości 11 klm. do czego użyto 4.000 m. kub. kamieni, 1.300 m. kub. żwiru, przebrukowano 3.500 m. kwadr. bruku, wysypano 40 klm. dróg latowych żwirem, wykopano 22 klm. rowów drogowych, ścinano bankiety narosłe na 100 klm. długości, wysadzono 2.000 szt. drzewek na drogach.

Oprócz wymienionych prac dostawiono i wkopano nowe kamienie kilometrowe i hektometrowe na drogach państwowych Grudziądz-Radzyn, Wąbrzeźno

(Gdańska 1) i Grudziądz-Mniszek-Toruń (Toruńska 18/1) na drodze wojewódzkiej Grudziądz-Łasin i drodze powiatowej M. Tarpno-Gardej.

Ponadto zakupił Wydział Powiatowy w roku 1924 dla naprawy dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych 4,000 m. kub. kamieni, które w znacznej części zostały już dostawione na drogi a mianowicie: 1.400 m. kub. na drogę państwową Grudziądz-Mniszek-Toruń, i 1,600 m. kub. na drogę państwową Grudziądz-Radzyn-Wąbrzeźno, zaś 1,000 m. kub. przeznaczył Wydział Powiatowy na naprawę dróg wojewódzkich i powiatowych. Kamień powyższy zakupiony został poza powiatem i kalkuluje się z przewozem kolejowem, potłuczeniem i dostawą na drogę po 21 zł. za 1 m. kub.

Poza powyższą ilością kamieni zakupił Wydział Powiatowy około 2,000 m. kub. dla dróg powiatowych u właścicieli w powiecie grudziądzkim, którego w znacznej części już dostawiono na szosy.

Jednocześnie dostawiono do szosowania i naprawy dróg letnich żwiru w następującej ilości:

Na drogę państwową	Grudziądz-Mniszek-Toruń	400	m. kub.
,, ,, ,,	,, -Radzyn-Wąbrzeźno	1,300	,, ,,
,, ,, powiatową	,, -Dembiniec	400	,, ,,
,, ,, ,,	,, -Niewałd-Annowo	250	,, ,,

Dostawa żwiru na inne drogi mające być szosowane odbywa się w dalszym ciągu.

Przy tłuczeniu kamieni pracuje 55 kamieniarzy, którzy przygotowują materjał do robót w roku 1925.

Oprócz powyższych robót przy utrzymaniu dróg prowadzoną była równocześnie budowa drogi wojewódzkiej W. Tymawa-Sumin, prace wykonane na tej drodze obejmują: Uporządkowanie i nadsypanie nasypu drogowego, naprawa szkarp, bankietów i rowów, wykonanie robót ziemnych do rzeki Osy, wysypanie drogi latowej 3 klm. długiej żwirem, zakupno i zwózka kamieni na drogę i tłuczenie takowych przez 16 kamieniarzy dla przygotowania materjału do prac szosowych w roku 1925.

Administracja wójtostw.

(Obwody wójtowskie nie zostały zmienione).

Nr. bież.	Obwód wójtowski	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania wójta	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy wójta
1	Białochowo	Fr. Kulerski, Skurgwy	Wakuje
2	Bogdanki	Witold Czypicki, Przęsławice	Teofil Cichocki, Szczepanki
3	Bliźno	Józef Piotrowski, Białobłoty	Józef Raczkowski, Blizinko
4	Grudziądz-Forteca	Józef Jarzębowski, Grudziądz-Forteca	Walerjan Draczyński, Grudziądz-Forteca
5	Goczałki	August Łoś, Goczałki	Bolesł. Gralla, Partęciny
6	Folwark pod Radzynem	Bernard Zakowski, Zielonagóra	Albin Czerwiński, Zielnowo
7	Jamy	Antoni Paczkowski, Gardeja	Jan Koraszewski, Jamy
8	Kuntersztyn	Wojciech Jerzak, Tarpno folwark	Bogdan Lewicki, Sadowo
9	Nowe-Jankowice	Teodor Makowski, Jankowice	Wincenty Staśkiewicz, Zawda
10	Lisnowo-zamek	August Łoś, Goczałki	Wakuje
11	Linowo	Jerzy Łyskowski, Kitnówko	Franciszek Schwanitz, Bursztynowo

L. bież.	Obwód wójtowski	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania wójta	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy wójta
12	Mokre	Fr. Kulerski, Skurgwy	Antoni Watkowski, Zakurzewo
13	Mełno	Anastazy Ziętarski Gruta	Dyonizy Gałuszewski, Gruta
14	Mazanki	Franciszek Rozwadowski, Mazanki	Ksawery Niklewicz, Szczuplinki
15	Nowawieś	Jan Bona, M. Tarpno	Jan Toppmajer, Małe Tarpno
16	Orle	Jan Ziętarski, Słup	Konrad Pyszora, Słup
17	Okonin	Wł. Lipski, Okonin	Juljan Drozdowski, Okonin
18	Plemięta	Fr. Wardziński, Plemięta	Ignacy Jankowski, Nowydwór
19	Rogóźno-zamek	Wład. Krzyżanowski, Rogóźno wieś	Jan Guziński, Rogóźno wieś
20	Rządz	Leonard Wellmann, Rudnik	Leon Strojewski, Rudnik
21	Radzyn	Bernard Żakowski, Zielonagóra	Wawrzyniec Sobociński, Szumiłowo
22	Rywałd szl.	Józef Piotrowski Białobłoty	Wakuje
23	Dusocin	Sołtys Juljan Cichocki, Dusocin	Prawny zastępca w myśl § 56 ord. pow.
24	Skurgwy	Wład. Krzyżanowski, Rogóźno-wieś	Franciszek Barganowski, Rogóźno-wieś
25	Szembrnk	Stan. Zieliński, sołtys Szembruk	Prawny zastępca w myśl § 56 ord. pow.
26	Szembruczek	Stan. Zieliński, Szembruk	Fr. Kubiak, Szembruczek
27	Święte	Bol. Fabiński, Kozłowo	Anastazy Kowalski, Krzywka
28	Szonowo	Wład. Chełmicki, Szonowo	Jan Rejewski, Szonowo
29	Świecie	Marjan Hasse, Buk	Łukasz Pawlikowski, Buk
30	Salno	Fr. Słupski, Kr. Dąbrowka	Bernard Słupski, Król. Dąbrówka
31	Turznice	Wakuje. Zast. sprawuje wójt obwodu Rządz p. Wellmann	Wakuje
32	Wiewiórki	Józef Bykowski, sołtys Wiewiórki	Prawny zastępca w myśl § 56 ord. pow.
33	Wydrzno	Bron. Słupski, Szynwałd	Antoni Jacuński, Gordonowo
34	Białybór	Wakuje. Zast. sprawuje wójt obwodu Rządz p. Wellmann	Wakuje
35	Miasto-Łasin	Burmistrz Stefan Tomczyński, Łasin	Prawny zastępca.
36	Miasto-Radzyn	Burmistrz Franciszek Kirstein, Radzyn	Prawny zastępca.

Administracja Urzędów Stanu Cywilnego.

(Obwody Urzędów Stanu Cywilnego nie zostały zmienione).

Nr. bież.	Obwód Urzędu Stanu Cywilnego	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania urzędnika stanu	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy
1	Radzyn	Franciszek Kirstein, Radzyn	Maksymiljan Michalski, Radzyn
2	Łasin	Stefan Tomczyński, Łasin	Prawny zastępca według § 4 ustawy o zadokumentowaniu stanu osobistego
3	Dusocin	Jan Redlarski, Dusocin	Franciszek Gosiniecki, Dusocin
4	Mokre	Ksawery Wdzięczkowski, Mokre	Ernest Braun, Białochowo
5	Skurgwy	Franciszek Grzywacz, Rogóźno wieś	Jan Guziński, Rogóźno wieś
6	Białochowo	Ksawery Wdzięczkowski, Mokre	Ernest Braun, Białochowo
7	Rogóźno zamek	Teofil Dyxa, Nowemosty	Teofil Paczkowski, Rogóźno wieś
8	Szembruk	Franciszek Keller, Szembruk	Marjan Waśniewski, Szembruk
9	Szembruczek	Józef Torbicki, Szembruczek	Bronisław Torbicki, Szembruczek
10	Wydrzno	Bronislaw Słupski, Szynwałd	Jan Zieliński, Szynwałd
11	Lisnowo-Zamek	Franciszek Łukaszewski, Lisnowo	Emil Heyn, Lisnówko
12	Orle	Antoni Kaczmarczuk, Orle	Aleksander Górny, Słup
13	Okonin	Szczepan Szkodowski, Okonin	Juljan Drozdowski, Okonin
14	Rządz	Stanisław Brach, M. Rudnik	Franciszek Groszewski, Białydwór
15	Rywałd	Michał Lubomski, Rywałd szl.	Ignacy Lamparski, Rywałd Król.
16	Bliźno	Józef Piotrowski, Białobłoty	Wakuje
17	Mazanki	Franciszek Kirstein, Radzyn	Maksymiljan Michalski, Radzyn
18	W. Wełcz	Ksawery Wdzięczkowski, Mokre	Ernest Braun, Białochowo
19	Grudziądz-Forteca	Józef Jarzębowski, Grudziądz-Forteca	Walerjan Draczyński, Grudziądz-Forteca
20	M. Kuntersztyn	Franciszek Zawodziński, Tuszewo	Franciszek Jackiewicz, M. Tarpno
21	Nowe Jankowice	Józef Krakowski, Jankowice	Bronisław Srodziński, Jankowice
22	Święte	Konstanty Szarafiński, Święte	Bolesław Fabiński, Kozłowo
23	Goczałki	Konstanty Szarafiński, Święte	Boleslaw Fabiński, Kozłowo
24	Bogdanki	Jan Kitowski, Łasin	Jakób Rebella, Szczepanki

Nr. bież.	Obwód Urzędu Stanu Cywilnego	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania urzędnika stanu	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania zastępcy
25	Szonowo	Jan Kitowski, Łasin	Adam Paczkowski, Szonowo szlacheckie
26	Świecie	Bronisław Radacki, Świecie	I. Edward Niedzielski, Świecie folw. II. Jan Hanszewski, Świecie folw.
27	Linówko	Stanisław Osiński, Linowo	Wakuje
28	Melno	Anastazy Ziętarski, Gruta	Dyonizy Galuszewski, Gruta
29	Salno	Karól Krause, Niewałd	I. Anastazy Polakowski, Niewałd II. Jan Kastner, Niewałd
30	Wiewiórki	Józef Bykowski, Wiewiórki	Jan Domachowski, Wiewiórki
31	Turznice	Jan Wiśniewski, Linarczyk	Stanisław Okulski, Piaski
32	Plemięta	Augustyn Klimek, Zielnowo	Bernard Wojtaszewski, Plemięta
33	Folwark pod Radzynem	Augustyn Klimek, Zielnowo	Walerjan Czerwiński, Zielnowo

Sądy rozjemcze.

Nr.	Obwód rozjemczy	Imię, nazwisko i miejce zamieszkania a) sędziego rozjemczego b) zastępcy
1	Wiejska parafja Grudziądz I. Wielkie Luiska, Kuntersztyn, Nowawieś, Parsk, Świerkocin, Sadowo, Wielkie Tarpno, Tarpno Folwark, Małe Tarpno, Tuszewo, Owczarki, Grudziądz Forteca.	a) Jan Bona, Małe Tarpno b) Józef Jarzębski, Nowawieś
2	Wiejska parafja Grudziądz II. Mały Rudnik, Kobylanka, Kobylanka Panień., Linarczyk, Pieńki Król., Rządz, Białybór, Białybór leśn., Hanowo, Piaski, Turznice, Wiewiórki.	a) Stefan Małkowski, Pieńki b) Marcin Liberacki, Rządz
3	Mokre — Wełcz. Białochowo, Dusocin, Grabowiec, Kłódka wieś, Kłódka młyn, Łysakowo, Mokre, Zakurzewo, Zarośle, Stanisławowo, Lisiekąty, Leśniewo, W. Wełcz, M. Wełcz.	a) Anastazy Lipiński, W. Wełcz b) Juljan Cichocki, Dusocin
4	Rogóźno — Dąbrówka. Bukowiec, Dąbrówka Król., Nowe Mosty, Sobótka, Rogóźno wieś, Rogóźno zamek, Salno, Skurgwy, Wyszczekanka.	a) Aleksander Przechowski, Rogóźno wieś b) Jan Ziętarski, Rogóźno wieś

Nr.	Obwód rozjemczy	Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania a) sędziego rozjemczego b) zastępcy
5	Szembruk. Gubiny, Jamy, (bez Leśniewa), Szembruk, Szembruczek, Kalmuzy, Budy.	a) Stan. Zieliński, Szembruk b) Fr. Jeleniewski, Szembruk
6	Okonin. Stary Folwark, Pokrzywno, Małe Lniska, Gać, Marusza, Niewałd, Okonin, Ramutki, Skarszewy, Węgrowo Niem., Węgrowo Polskie.	a) Szczepan Szkodowski, Okonin b) Wład. Rzepkowski, Okonin
7	Gruta. Annowo, Gruta, Hansfeld, Orle, Słup wieś.	a) Aleks. Górny, Slup b) Jan Poćwiardowski, Gruta
8	Linówko. Buchwałd, Linówko, Linowo Król., Rychnowo, Świecie wies, Świecie folw.	a) Józef Górny, Buk b) Fr. Schwanitz, Bursztynowo
9	Wiejska Parafja Łasin. Stare Błonowo, Nowe Błonowo, Bogdanki, Jakóbkowo, Mędrzyce, Przęsławice wieś, Przęsławice dom., Szczepanki, Słup młyn, Widlice, Szonowo szl.. Szonowo domena, Szonowo król.	a) Wiktor Wiczarski, Łasin b) Tomasz Brocki, Łasin
10	Szynwałd. Jankowice, Nowe Jankowice, Nogat, Zawda, Szynwałd, Szynwałdzik, Szynwałd Pleb., Zawdzka Wola.	a) Tomasz Ziętarski, Szynwałd (Strzelce) b) Jakób Koronowski, Nogat
11	Święte. Huta, Łasinka, Kozłowo, Krzywka, Plesewo, Święte, Wałdówko.	a) Teofil Rakowski, Kozłowo b) Bolesław Fabiński, Kozłowo
12	Lisnowo. Karolewo, Goczałki, Lisnowo, Lisnowo zamek, Osówko, Partęciny, Szarnoś, Wielka Tymawa.	a) Wakuje b) Franciszek Łukaszewski, Lisnowo
13	Rywałd. Białobłoty, Bliźno, Blizinko, Bursztynowo, Kitnówko, Nowymłyn szl., Rywałd szl., Rywałd król.	a) Ign. Lamparski, Rywałd Kr. b) Teofil Jaranowski, Rywałd Król.
14	Wiejska Parafja Radzyn I. Polskie Łopatki, Szczuplinki, Czeczewo, Zielona Góra, Gawłowice, Folwark pod Radzynem, Gołębiewo, Zelnowo.	a) Bernard Żakowski, Zielona-Góra b) Franc. Kirstein, Radzyn
15	Wiejska Parafja Radzyn II. Boguszewo, Dembiniec, Kitnowo, Melno, Nowydwór, Alteroda, Plemięta, Radzyn dom., Rożental, Szumiłowo, Gołębiewko, Zakrzewo.	a) Ign. Jankowski, Nowydwór b) Wiktor Dulski, Nowydwór.

Wykaz taksatorów bydła i koni.

Według § 17. przep. wyk. do ustawy zarazy bydlęcej z dnia 25. lipca 1911 r. zatwierdzeni taksatorzy.

Nr. bież.	Wójtostwo	Taksatorzy do stwierdzenia wartości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorób
1	Białochowo	Józef Wilewski, Lisiekąty Ernest Braun, Białochowo
2	Bogdanki	Teofil Cichocki, W. Szczepanki Franciszek Lencer, W. Szczepanki
3	Bliźno	Stanisław Kaźmierczak, Bliźno Robert Henka, Bliźno
4	Grudziądz-Forteca	Ignacy Kurowski, Grudziądz-Forteca Paweł Buchholz, Grudziądz-Forteca
5	Goczałki	Bolesław Gralla, Partęciny Michał Danielewicz, Partęciny
6	Folwark pod Radzynem	Albin Czerwiński, Zielnowo Jan Simon, Zielnowo
7	Jamy	Franciszek Kaniecki, Leśniewo Antoni Łaszewski, Budy
8	Kuntersztyn	Bogdan Lewicki, Sadowo Henryk Wojciechowski, W. Tarpno
9	Nowe Jankowice	Władysław Meyer, Jankowice Bronisław Srodziński, Jankowice
10	Lisnowo zam.	Paweł Schulemann, Lisnowo zamek Ernest Heyn, Lisnówko
11	Linówko	Stanisław Osiński, Linowo Juljan Paczkowski, Rychnowo
12	Mokre	Antoni Watkowski, Zakurzewo Gustaw Ziep, Mokre
13	Mełno	Dyonizy Gałuszewski, Gruta Bolesław Piotrowski, Gruta
14	Mazanki	Aleksander Chmielewski, Łopatki Ksawery Niklewicz, Szczuplinki
15	Nowawieś	Józef Jarzębski, Nowawieś Jan Jezierski, Nowawieś
16	Orle	Franciszek Kurzyński, Słup Franciszek Sadowski, Słup
17	Okonin	Juljan Drozdowski, Okonin Leon Kamrowski, Stary Folwark

Nr. bież.	Wójtostwo	Taksatorzy do stwierdzenia wartości bydła zabitego wskutek zaraźliwych chorób
18	Plemięta	Marjan Pankowski, Dembiniec Bernard Wojtaszewski, Plemięta
19	Rogóźno	Jan Pawski, Rogóźno zamek Stanisław Tittenbrunn, Kłódka wieś
20	Rządz	Gustaw Bartsch, M. Rudnik Leon Strojewski, Rudnik
21	Radzyn dom.	Kurt Wichmann, Radzyn dom. Wawrzyniec Sobociński, Szumiłowo
22	Rywałd	Teofil Jaranowski, Król. Rywałd Stanisław Klarkowski, Gołębiewo
23	Dusocin	Karol Blum, Dusocin Franciszek Gosiniecki, Dusocin
24	Skurgwy	Walenty Kurzyński, Rogóźno wieś Jan Suchodolski, Rogóźno wieś
25	Szembruk	Jan Wierzchowski, Szembruk Jan Serocki, Szembruk
26	Szembruczek	Piotr Kurzyński, Bukowiec Walenty Spychalski, Szembruczek
27	Święte	Szypniewski, Huta Anastazy Kowalski, Krzywka
28	Szonowo	Jan Rejewski, Szonowo szl. Franciszek Macidłowski, Szonowo król.
29	Świecie	Walerjan Mistelski, Buk Paweł Kreft, Świecie wieś
30	Salno	Franciszek Grynda, Dąbrówka Bolesław Mossakowski, Salno
31	Turznice	Jan Wiśniewski, Linarczyk Franciszek Jędrzejewski, Kobylanka W.
32	Wiewiórki	Jan Domachowski, Wiewiórki Gracjan Dąbrowski, Wiewiórki
33	Wydrzno	Mikołaj Jasiński, Jankowice Józef Wojtacki. Szynwałd
34	Białybór	Michał Szybowski, Białybór Franciszek Groszewski, Białydwór
35	Miasto-Łasin	Ignacy Plitta, Łasin Władysław Mossakowski, Łasin
36	Miasto-Radzyn	Paweł Górski, Radzyn Stanisław Latos, Radzyn

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

Starosta Ossowski — Grudziądz
Reder poseł do Sejmu — Grudziądz
Barańczak sekr. Zjednoczenia — Grudziądz

Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności.

Ossowski Starosta — Grudziądz
Wł. Grobelny dyrektor — Tuszewo
Perski murarz — M. Tarpno
Donimirski pos. ziemski — Dembiniec
Żakowski pos. ziemski — Zielona-Góra.

Komisja rewizyjna Pow. Kasy Kom. i Pow. Oszczędności.

Bona sołtys — M. Tarpno
Kirstein burmistrz — Radzyn
Ks. prob. Jarzębski — Mokre.

Rzeczoznawcy dla oszacowania szkód polnych.

Wł. Krzyżanowski pos. siemski -- Rogóźno
Chełmicki dzierżawca domeny — Szonowo
Wł. Lipski pos. ziemski — Okonin
Czypicki dzierżawca domeny — Przęsławice
Donimirski pos. ziemski — Dembiniec
Jacuński dzierżawca domeny — Gordonowo
Lewicki dzierżawca pleb. — Sadowo
Rzepkowski rolnik — Okonin
Rutkowski ogrodnik — Łasin
Kaz. Rozwadowski pos. ziemski — Czeczewo
Zalewski — Okonin.

Powiatowy Wydział Sądowy (dawn. Amtsgerichtsausschuss).

Staśkiewicz radca — Zawda
Rozwadowski dzierżawca domeny — Czeczewo
Tomczyński Konstanty robotnik — Sadowo
Perski robotnik — M. Tarpno.

Komisja oględzin kanału Trynki.

Jerzak administrator O. U. Z. W. Tarpno
Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Bona sołtys, zastępca — M. Tarpno.

Komisja podatku budynkowego.

Kurzyński pos. ziemski — Bukowiec
Górny mistrz kominiarski — Łasin.

Zastępcy:

Jan Ziętarski pos. ziemski — Słup
Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno.

Komisja oględzinowa ścieków wodnych II. i III. klasy.

Franc. Kulerski dzierż. domeny — Skurgwy
Piotr Kurzyński pos. ziemski — Bukowiec
Szymański — Szonowo

Zastępcy:

Jacuński dzierżawca domeny — Gordonowo
Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Małgorzewicz rybak — Radzyn.

Komisja poborowa.

Grobelny dyrektor — Tuszewo
Żakowski pos. ziemski — Zielona Góra
Tomczyński robotnik — Rudnik
Łazarski robotnik — Rogóźno zamek.

Zastępcy:

Paczkowski pos. ziemski — Gardeja
Rejewski sołtys — Szonowo szl.
Sonnenfeld robotnik — Łasin
Hennig robotnik — Rudnik.

Powiatowa Komisja Przewłaszczeniowa dla nieruchomości miejskich i fabrycznych.

Leon Ossowski starosta — Grudziądz
Stefan Tomczyński burmistrz — Łasin
Jan Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno.

Powiatowa Rada Szkolna.

A. Członkowie:

Sowiński inspektor szkolny
L. Ossowski starosta — Grudziądz
Ks. Jan Felski proboszcz — Szynwałd
Antoni Mossakowski mistrz kowalski — Łasin
Ks. Władysław Sobiecki proboszcz — Dąbrówka Król.
Wiktor Kulerski wydawca — Owczarki
Ferdynand Łazarski robotnik — Rogóźno zamek.

B. Zastępcy:

Ks. Alfons Mańkowski proboszcz — Radzyn
Ks. Józef Czubek proboszcz — Święte
Jan Toppmajer sekr. Z. Z. P. — M. Tarpno
Stanisław Górny mistrz kominiarski — Łasin
Władysław Grobelny, dyrektor wydawnictwa — Tuszewo.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej została założona w tutejszym powiecie w lipcu 1921 r., w skład której wchodzą:

1. p. Starosta jako przewodniczący,
2. p. Burmistrz z Łasina,
3. p. Burmistrz z Radzyna,
4. Lekarz powiatowy,
5. Powiatowy Inspektor szkolny,
6. Delegat Naczelnika Sądu Powiatowego,
7. Ks. prob. Jarzębski z Mokrego,
8. Pastor Jakób z Grudziądza,
9. Kierownik P. U. P. P.,
10. Wójt p. Kurzyński z Bukowca.

Jak w latach poprzednich tak i w tym roku Powiatowa Rada Opieki Społecznej starała się wszelkiemi sposobami przyjść z pomocą ubogim i niezdolnym do pracy, oraz tym, którzy z przyczyn od nich niezależnych nie mogli się zdobyć na kawałek chleba dla siebie i swych rodzin. Pozostały fundusz z roku 1923 nie stanowił jednak żadnej pewnej podstawy do rozpoczęcia w bieżącym roku jakiejkolwiek większej akcji niesienia pomocy, ze względu na nikłość kwoty która w dodatku zmniejszała się wskutek ciągłej dewaluacji. Pan Starosta znając ofiarność obywateli powiatu grudziądzkiego, którzy zawsze i chętnie przychodzą z pomocą na cele społeczne, wydał odezwę do wszystkich mieszkańców a przedewszystkiem zwrócił się do ziemian, aby zechcieli przyjść z pomocą biednym i zajęli się akcją zbierania składek na rzecz Powiatowej Rady Opieki Społecznej i poparli ją sami materjalnie. Odezwa odniosła skutek dodatni. Ogółem zebrano 350.14 ctr. zboża, 25.50 ctr. ziemniaków, 4 beczki (5.20 ctr.) marmelady, 20 ctr. syropu, 4. — ctr. cukru, i 101.940.000.— mk. Aby uniknąć straty przez dewaluację, Powiatowa R. Op. Społ. oddała zebrane zboże w depozyt na konto zbożowe z którego czerpała w miarę potrzeby, a mianowicie wybierano zboże z depozytu zamieniając takowe na gotówkę według najwyższego kursu giełdy zbożowej w Poznaniu. Lokata zboża w sposób powyżej wymieniony, umożliwiła Powiat. R. Op. Społ. udzielać biednym w powiecie przez 5 miesięcy zapomogi na potanienie chleba, z której korzystało miesięcznie przeciętnie 550 osób dorosłych i 250 dzieci. Na ten cel wydatkowano 1.737.500.000.— mk. czyli po kursie 1.800.000.— mk. w stosunku do 1.— zł. 965.28 zł.

Zebrane ziemniaki podzielono na kuchnie ludowe w Łasinie i Radzynie oraz pomiędzy biedną ludność Mł. Tarpna. Prócz tego przesłano każdej kuchni ludowej po 2 beczki marmelady i 100.— złotych na uruchomienie takowych w sezonie zimowym 1924/25. Pozostały syrop i cukier spieniężono osięgając kwotę 828.22 zł. Wreszcie z wielkiem uznanien podnieść należy humanitarność firmy Herzfeld i Viktorius Tow. Akc., która przekazała 1.000.— zł. do dyspozycji Pow. Rady Op. Społecznej. Kwotę zużyto po części na udzielenie zapomogi gwiazdkowej dla bezrobotnych z powiatu. Wsparć doraźnych i jednorazowych bezzwrotnych zapomóg udzielono w ciągu roku 75 w ogólnej kwocie 885.23 złotych. Składka roczna z powiatu na rzecz Woj. Rady Opieki Społecznej wynosiła 250.625.940.— mk. z której pozostało 50% czyli 125.312.970 mk. = 69.61 zł. do dyspozycji Powiatowej Rady Opieki Społecznej.

Ogólny stan kasowy przedstawia się jak następuje:

Dochód:	4.135.29 zł. i 82.62 ctr. zboża
Rozchód:	2.050.51 „
pozostaje na rok 1925	2.084.78 zł. i 82.62 ctr. zboża.

Grudziądz, dnia 1. kwietnia 1925.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

L. Ossowski

Starosta.